

ФИЛОЛОШКА ГИМНАЗИЈА
БЕОГРАД
ЕВРОПСКИ РАЗВОЈНИ ПЛАН
ЗА ШКОЛСКУ 2020/2021. И 2021/2022. ГОДИНУ

УВОД

Филолошка гимназија је специјализована школа од посебног интереса за Републику Србију. Циљ оснивања Филолошке гимназије јесте одабир, образовање и васпитање ученика посебно обдарених за изучавање филолошких наука, српског језика, страних језика и књижевности. Поред девет живих и два класична језика у редовној настави (енглески, француски, руски, немачки, норвешки, италијански, шпански, кинески, јапански, старогрчки и латински језик), кроз факултативну наставу ученици наше школе имају прилику да уче још три страна језика: чешки, фински и корејски.

Од школске 2020/2021. године настава се одржава у складу са три наставна плана и програма: за први разред филолошке гимназије, по ком се математика изучава у сва четири разреда, за други, трећи и четврти разред филолошке гимназије са изменама и допунама за остваривање наставе оријентисане ка исходима, као и по наставном плану и програму за ученике са посебним способностима за сценске и аудио-визуелне уметности.

Да би се садржаји предвиђени наставним плановима и програмима реализовали, наставни кадар се стално стручно усавршава, односно усваја нова педагошка и методичко-дидактичка знања и вештине. Наставно особље које, између осталог, броји 14 доктора наука, 7 магистара наука, једног наставника са специјализацијом и једног наставника са звањем педагошког саветника, у извођењу наставе има помоћ и лектора за стране језике – матерњих говорника француског, немачког, италијанског, кинеског, јапанског, чешког и корејског језика. Лекторска настава организује се у сарадњи са истакнутим страним институцијама у области образовања и међународне сарадње.

ДОСАДАШЊА МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Филолошка гимназија дуги низ година посвећује посебну пажњу развоју међународне сарадње и ширењу мреже партнерских институција, а овде ћемо навести само неке од значајнијих:

- **Институт „Конфуције”**. Споразумом о сарадњи са Институтом „Конфуције” у Филолошкој гимназији 2016. године основана је Учионица „Конфуције”. Донацијом кинеског ХАНБАН-а, Учионица „Конфуције” је добила изглед конференцијске сале која је потпуно опремљена савременом ИТ опремом. Поред факултативне наставе кинеског језика, у редовне активности Учионице „Конфуције” убрајају се Дани кинеске културе и стручни скупови посвећени методолошким аспектима наставе кинеског језика.
- **Јапанска агенција за међународну сарадњу (ЈИСА)**. Сарадња са Амбасадом Јапана, а потом и са Јапанском агенцијом за међународну сарадњу, првобитно је

остварена 2014. године када је донацијом потпуно реновиран и опремљен кабинет за јапански језик. Сарадња је настављена у наредним годинама организовањем лекторске наставе за јапански језик. Лектори – матерњи говорници јапанског језика, заједно са предметним наставницима, осмишљавали су активности за часове конверзације и часове јапанске културе. Такође, лектори су активно учествовали у припреми ученика за учешће на такмичењу у беседништву на јапанском језику на ком ученици наше школе редовно остварују запажене резултате.

– **Централни завод за немачке школе у иностранству.** Поред лектора за немачки језик, Филолошка гимназија је међу првим школама постала центар за спровођење испита ДСД за средњошколце. Испит ДСД полаже се за добијање међународно признате дипломе о познавању немачког језика, а носиоци дипломе могу да наставе школовање на универзитетима са немачког говорног подручја без полагања додатних испита.

– **Француски институт.** Поред лекторске наставе и организовања испита ДЕЛФ за средњошколце, сарадња са Амбасадом Француске и Француским културним центром остварује се и кроз доделу посебних диплома матурантима француског одељења Филолошке гимназије којима се потврђује да наши ученици поседују висок ниво познавања овог језика. Ове допуне редовној дипломи о завршетку средњег образовања омогућавају ученицима француских одељења Филолошке гимназије да се упишу на француске универзитете без полагања језичких тестова.

– **Италијански културни центар.** Споразумом између Амбасаде Италије, Италијанског културног центра и Филолошке гимназије, у Филолошкој гимназији је од 2018. године организована и лекторска настава италијанског језика.

– **Амбасада Кореје.** На основу споразума потписаног 2016. године између представника Амбасаде и Филолошке гимназије, у нашој школи почела је да се одржава факултативна настава корејског језика коју су реализовали наставници – матерњи говорници корејског језика. Даљим продубљивањем односа, Министарство просвете и Завод за унапређивање образовања и васпитања одабрали су Филолошку гимназију за учешће у пројекту *Innovative ICT – Integrated Pilot Classroom* којим је прво управљао Институт КЕРИС, а сада пројектом управљају партнерске организације из Кореје IАСЕ и АLСОВ.

– **Амбасада Финске.** Под покровитељством Амбасаде Финске, а у сарадњи са Српско-финским друштвом „Сеура” из Београда и образовном институцијом КПЕДУ из Финске, од 2018. године у Филолошкој гимназији организује се факултативна настава финског језика. Додатним проширењем сарадње, радиће се на пројектима размене ученика са КПЕДУ.

– **Амбасада Чешке.** Захваљујући отворености представника Амбасаде за сарадњу и нове идеје, од школске 2020/2021. године часове чешког језика за ученике Филолошке гимназије држи професорка Дениса Волкова, лекторка за чешки језик на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

- **Фондација „Темпус” – пројекти „Еразмус +”.** Усвајањем Стратегије Европа 2020, Република Србија је постала активни учесник у стварању заједничког европског образовног оквира чиме су се стекли услови да и установе доуниверзитетског образовања пишу и подносе пројекте „Еразмус +” као координатори или партнерске школе.
- ***eTwinning*.** Позната као најобимнија платформа за сусрет европских просветних радника и ученика, платформа *eTwinning* омогућава проналажење партнера за реализацију онлајн пројеката и за размену ученика. Током школске 2018/2019. године наша школа је учествовала у реализацији *eTwinning* пројекта *Licht und Klang* заједно са партнерским школама из Румуније и Немачке.
- ***Centro de Intercambios Escolares, Comunidad de Madrid*.** Центар за размену ученика јесте образовна установа која делује у оквиру Секретаријата за образовање и омладину Аутономне заједнице Мадрида. Активности које Центар нуди својим корисницима јесу размена ученика са школама из Мадрида, као и студијска путовања чији је циљ упознавање са културно-историјским знаменитостима централног дела Шпаније.
- **Школа „Еразмус Видман”, Немачка.** Размена ученика немачких одељења.
- **Школа „Галилео Галилеј”, Италија.** Размена ученика који уче италијански као први страни језик.
- **Школа „Жар-птица”, Русија.** Размена ученика руских одељења.
- **Гимназија „Константин Ћирило Филозоф”, Бугарска.** Сарадња се заснива на сличности у наставним плановима и програмима из хуманистичких, а пре свега класичних предмета и на обостраном занимању за античко наслеђе. Протоколом о сарадњи предвиђене су размене ученика и размене примера добре наставне праксе приликом формалних сусрета наставника (нпр. организовањем конференције или округлог стола).
- **Школа „Кастеланон Месис” са Крфа, Грчка.** Поводом обележавања стогодишњице од искрцавања српске војске на острво Крф у Првом светском рату, Министарство просвете, науке и технолошког развоја одабрало је Филолошку гимназију за сарадњу са Школом „Кастеланон Месис” са Крфа. Сарадња подразумева успостављање интензивних контаката и размену искустава, узајамне посете ученика и наставника побратимљених школа и ближе упознавање са историјом, културом и начином рада.

ЕРАЗМУС + ПРОЈЕКАТ How do we perceive our cyber-world?¹

Од школске 2019/2020. године у Филолошкој гимназији се реализује „Еразмус +” пројекат „Како доживљавамо свој дигитални свет” (*How do we perceive our cyber-world?* 2091-1-S101-K4229-060394_3). Координатор пројекта је I. gimnazija v Celju, из Словеније, а поред Филолошке гимназије, партнерска школа је још и IES Ordoño II, León из Шпаније.

¹ Спровођење пројекта је у току.

Врста пројекта је КА229 који подразумева школска партнерства за размене. Између осталих, теме пројекта су: разликовање лажних вести од вести из веродостојних извора; како дефинишемо дигитално насиље; на који начин дигитално насиље утиче на живот особе изложене нападима на друштвеним мрежама; какав је однос између позитивних и негативних страна употребе друштвених мрежа; на који начин профил особе на друштвеној мрежи може да буде другачији од онога каква је у стварном животу; на које бисмо начине могли да повратимо контролу над временом које проводимо на друштвеним мрежама и тако смањимо њихов негативан ефекат, и сл. Актуелност теме привукла је велику пажњу ученика и мотивисала их да активно учествују у пројекту. Услед пандемије вируса ковид 19, трајање пројекта је, уз сагласност свих страна учесника и надлежних националних агенција, продужено до 31. августа 2022. године.

Од досад планираних заједничких активности са партнерима, реализоване су следеће:

- Обука чланова школских пројектних тимова, Словенија, од 16. до 18. октобра 2019. Први састанак пројектних тимова све три партнерске школе организовала је Прва гимназија у Цељу, која је и координатор пројекта. Филолошку гимназију представљале су професорка Тијана Мијалковић, Марина Перовић, шефица рачуноводства, и Ивана Катић, помоћница директора. Поред упознавања, представљања сличности и разлика између образовних система у Словенији, Шпанији и Србији и решавања практичних питања о очекивањима и реализацији пројекта, учесници скупа су присуствовали занимљивим радионицама о лажним вестима (предавач др Соња Мерљак Здовц) и о зависности од дигиталних мрежа (предавачи представници НВО *Logout*) и имали су прилику да посете новинарске редакције „Новог тедника” и Радио Цеља.
- Прва размена ученика, Шпанија, од 2. до 8. фебруара 2020. Током боравка у Леону, ученице Филолошке гимназије су, заједно са вршњацима из Словеније и Шпаније, стекле нова сазнања о феномену лажних вести, о дигиталном идентитету и о заштити података на интернету.
- Онлајн дебата о дигиталном насиљу и друштвеним мрежама – 21. децембар 2020. И поред отежаних околности, заједно са колегама и ученицима из партнерских школа из Словеније и Шпаније настављена је реализација *Erasmus* + пројекта *How do we perceive our cyber-world?* Преко платформе *Google Meet* одржана је онлајн дебата на актуелне теме дигиталног насиља (*cyberbullying*) и употребе друштвених мрежа. Основа за разговор о овим темама био је документарно-играни филм *Social dilemma* који су сви учесници претходно погледали, а потом одредили питања која ће бити тема разговора. Ученици из све три школе били су подељени у шест мешовитих група. Уз подршку наставника-модератора², ученици су активно учествовали у разговору и разменили врло занимљива мишљења, ставове и идеје о

² Тијана Мијалковић, Ивана Катић и Оливера Ђалдовић.

томе на које начине може да неутралише негативан утицај друштвених мрежа на младе.

– Ученички графички радови за електронски зборник – јануар/фебруар 2021. Како су утисци након одржане онлајн дебате били позитивни, колеге из Словеније су предложили да у наредном периоду организујемо још сличних онлајн активности. У том смислу, предложили су израду електронског зборника ученичких уметничких радова на тему утицаја друштвених мрежа на младе. Коначна верзија електронског зборника биће постављена на школски сајт.

У школи, пројектни тим је са ученицима учесницима у пројекту реализовао следеће радионице:

- Радионица „Сазнај и разазнај”, 11. децембра 2019. Радионицу на тему медијске писмености одржала је Нина Трифуновић Шкрипец, гостујући предавач и сарадница на међународном програму IREX који се бави откривањем лажних вести. Ученици су стекли нова знања о лажним вестима и о томе зашто такве вести настају.
- Радионица о медијској писмености, 25. децембар 2019. Теме радионице биле су: медијска писменост, утицај медија на младе и злоупотреба и лоша страна медија. Радионицу су реализовале координаторке пројектног тима: психолошкиња школе Оливера Ћалдовић и професорка Тијана Мијалковић. Циљ радионице била је припрема ученика за учешће у размени која је од 2. до 8. фебруара 2020. године реализована у Шпанији. Како су у размени учествовали ученици из све три партнерске школе, тако су теме из области медијске писмености и кредибилних и лажних вести разматране из различитих перспектива ученика из Словеније, Шпаније и Србије. Наставнице у пратњи биле су професорке Тијана Мијалковић, Слободанка Стојановић и Мирјана Којић.
- Предавање „Језик података и опстанак у ери интернета”, 6. март 2020. Предавање је одржао др Срђан Вербић са Факултета ФЕФА. Од информација корисних за даљу реализацију пројекта, ученице су прошириле знања о томе како се остварује безбедност личних податка на интернету и како их је најлакше заштитити. Наставница у пратњи била је Мирјана Којић.

Због избијања пандемије проузроковане вирусом ковид 19, реализација друге и треће размене ученика у Србији у октобру 2020, односно у Словенији у марту 2021. године, одложена је за време када за то буду постојали одговарајући услови. У међувремену, пројектни тимови све три партнерске школе одржавају редовну и интензивну комуникацију и планирају активности чија је реализација могућа у онлајн окружењу.

ОСНОВ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА

Школа доноси Европски развојни план на основу следећих законских и стратешких оквира:

- Стратегија развоја образовања у Србији до 2020. године („Сл. гласник Републике Србије”, бр. 107/2012 од 9. новембра 2012. године)³ СРО 4. Средње опште и уметничко образовање и васпитање: задатак 1 – бити главни носилац развоја земље; задатак 2 – доприносити очувању и развоју националних и културних специфичности и идентитета; задатак 6 – могућност стварања нових вредности у науци, привреди, технологији, социјалној сфери, спорту и другим областима.
- *Erasmus + Programme Guide 2020* – развој талената, иновације и већа друштвена кохезија препознати су као главни циљеви и потребе европског друштва. У постизању ових циљева, образовање и млади имају кључну улогу кроз промовисање заједничких европских вредности, јачање интеркултуралног дијалога и осећања припадности заједници.
- Закон о основама система образовања и васпитања 6/2020. Члан 49 Закона односи се на обезбеђивање и унапређивање квалитета рада установе. Члан 50 Закона дефинише развојни план као стратешки документ развоја установе који садржи приоритете у остваривању образовно-васпитног рада, као и друга питања од значаја за развој установе. Чланом 151 Закона прописано је да је наставник и стручни сарадник дужан да се стално стручно усавршава ради успешнијег остваривања и унапређивања образовно-васпитног рада, стицања и унапређивања компетенција потребних за рад, а у складу са општим принципима за постизање циљева образовања и васпитања и стандарда постигнућа.
- Закон о средњем образовању и васпитању 6/2020. Чланови 2 и 2а Закона дефинишу циљеве и опште исходе средњег образовања и васпитања, као и међупредметне компетенције. У члану 9 Закона наводе се елементи које треба да садржи развојни план школе, као што су активности усмерене на достизање циљева образовања и васпитања које превазилазе садржај појединих наставних предмета, план сарадње са другим школама, органима и организацијама од значаја за рад школе, као и друга питања од значаја за развој школе.
- Правилник о сталном стручном усавршавању наставника, васпитача и стручних сарадника.
- Правилник о стандардима компетенција за професију наставника и њиховог професионалног развоја.
- Правилник о стандардима квалитета рада установе.
- Развојни план Филолошке гимназије 2021–2026.
- Школски програм 2020–2024. (дел. број 7/28/5 од 14. септембра 2020. године).
- Годишњи план рада Филолошке гимназије за шк. 2020/2021. годину (дел. број 7/28/4 од 14. септембра 2020. године).

³ Очекује се да ће нова Стратегија развоја образовања за период 2020–2027. односно 2030. године бити усвојена до краја 2021. године.

СНАГЕ, СЛАБОСТИ, ПОТРЕБЕ

Да би се даље унапређивале међународне димензије развоја школе, уочене су следеће снаге, слабости и потребе.

Снаге:

- стручан наставни кадар који у доброј мери познаје стране језике и има искуства у писању пројеката и управљању пројектима, у писању истраживачких радова и у учешћу у радним групама;
- мотивисаност ученика да стичу знања и постижу резултате и у пољима интересовања која се не односе само на предметну наставу;
- спремност и подршка управе за иновације, нове идеје, подршку и помоћ свим заинтересованим наставницима за остваривање међународне сарадње;
- подршка родитеља у реализацији пројеката;
- широка понуда ваннаставних активности која ће на овај начин бити додатно обогаћена;
- традиционална отвореност за сарадњу са другим школама и институцијама, не само у земљи, већ и у региону и иностранству.

Слабости:

- недовољна заинтересованост једног дела наставника и њихов отпор за увођење промена у постојећи систем рада;
- недовољна спремност извесног броја наставника на међупредметну сарадњу, нарочито између филолошке групе предмета и општеобразовних предмета;
- слаба припремљеност за спровођење пројектне наставе.

Потребе

Имајући у виду програме развоја других школа (школе са билингвалним одељењима, школе са специјализованим одељењима за обдарене ученике, школе које реализују програм међународне ИВ дипломе, поједине приватне школе са иновативним програмима рада), потребно је да обратимо пажњу и да јасно дефинишемо компаративне предности Филолошке гимназије, чиме ће она задржати и оснажити своју конкурентност.

Зато је потребно додатно професионално усавршавање кадра ради развоја лидерских вештина, ефикасног управљања људским ресурсима, стицања компетенција за примену дигиталних технологија, иновативних и креативних метода у настави, јача повезаност у раду стручних тела, садржајно и суштинско усклађивање градива где год је таква корелација изводљива и постављање потреба ученика у средиште свих реформских и развојних процеса у школи.

Посебно, на пољу унапређивања наставе страних језика, у наредном периоду биће остварена блиска сарадња са Европским центром за живе језике у Грацу (ECML – *European Center for Modern Languages*) који пружа како прилике за професионално

усавршавање наставника тако многобројне ресурсе који се могу применити у настави. Исто тако, покушаћемо да успоставимо сарадњу са надлежним органима у оквиру Савета Европе у Стразбуру будући да је Заједнички европски оквир за живе језике настао на иницијативу ове међународне организације.

ВРСТЕ ЕВРОПСКИХ ПРОЈЕКТАТА

Образовне установе у Републици Србији имају могућност да пуноправно учествују у програмима *Еразмус +* у оквиру кључне акције 1 (КА1), четири врсте пројеката кључне активности 2 (КА2), као и Школских партнерстава за размене. Планиране активности треба да су релевантне како за појединце, тако и за организацију у целини јер је њихов утицај на квалитет наставе и учења већи када представљају саставни део стратешког документа школе као што је Европски развојни план.

- **КА1 мобилност за школе.** Пројектима овог типа остварује се подршка професионалном развоју запослених у области образовања, побољшање знања страних језика учесника, повећање капацитета установа, као и јачање веза између формалног образовања, запошљавања и предузетништва. У овим пројектима мобилности могу учествовати наставници и стручни сарадници, а активности обухваћене пројектом могу бити учествовање у обукама у циљу професионалног усавршавања, посматрање на радном месту (*job shadowing*) и држање наставе у партнерској школи у иностранству.
- **КА2 стратешка партнерства у области општег образовања.** Ово су међународни пројекти којима се подстичу развој, размена и примена иновативних наставних пракси, као и узајамно учење и размена искустава на европском нивоу. Поред наставног особља, стручних сарадника и менаџмента школе, учесници у пројекту могу бити и ученици из три различите програмске земље уколико се конкурише за школска партнерства за размене. Приликом подношења конкурсне пријаве, потребно је образложити најмање један хоризонталан и један специфичан приоритет који су наведени у Програмском водичу *Еразмус +*⁴.
- **Партнерства *eTwinning*.** У овој врсти пројекта могу да учествују само школе које су добиле *eTwinning* ознаку за школе, а представљају комбинацију виртуелне сарадње на порталу *eTwinning* и посету партнерској школи (комбинована мобилност).

Узимајући у обзир капацитете наставног кадра и ученика Филолошке гимназије, не постоје објективне препреке за учешће школе у свим наведеним врстама пројеката.

⁴ На пример, за конкурсни рок 2019. године, један од хоризонталних приоритета биле су иновативне праксе у дигиталној ери, док је на списку специфичних приоритета наведено промовисање свеобухватног приступа настави и учењу језика.

УКЉУЧИВАЊЕ НОВОСТЕЧЕНИХ ЗНАЊА, КОМПЕТЕНЦИЈА И ИСКУСТАВА У ДАЉИ РАЗВОЈ ФИЛОЛОШКЕ ГИМНАЗИЈЕ

Стручно се усавршавајући у међународном окружењу, наставно особље ће стећи додатно самопоуздање да примере добре праксе примени у настави, као и да на изазове савремене наставе одговори иновативним и креативним наставним методама. Међутим, добит за ученике је још већа када кроз размене добију прилику да стекну искуство самосталног сналажења у новој средини, да упознају другачији начин живота у породицама домаћина, да развију толеранцију и поштовање како за стране културе тако и за националну културу, да усаврше знање страних језика и на тај начин добију додатну потврду да је знање стечено у учионици функционално и практично примењиво и у реалном животном окружењу.